

מין כנף

1. גמ' לח: - Review the din of min kenaf

2. רש"י ד"ה מין כנף

3. גמ' מא: "ת"ר – דאי עבד", רש"י, תוס' ד"ה אין פוטר

4. רמב"ם הלכות ציצית א:א, ב:ח

5. שולחן ערוך אורח חיים הלכות ציצית סימן ט סעיף ה

ו"א שצריך לעשות הציצית מצבע הטלית, והמדקקים נוהגים כן. הגה: והאשכנזים אין נוהגין לעשות הציצית רק לבנים, אף בבגדים צבועים, ואין לשנות (ת"ה סימן מ"ו).

6. גמ' מג: "ורבנן האי- משיכיר בין תכלת ללבן"

7. תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת ברכות פרק א

מתני' מאימתי קורין את שמע בשחרית משיכיר בין תכלת ללבן ר"א אמר בין תכלת לכתן. עד הנץ החמה ור' יהושע אומר עד שלש שעות שכן דרך בני מלכים לעמוד בשלש שעות הקורא מיכן ואילך לא הפסיד כאדם שהוא קורא בתורה: גמ' כיני מתני' בין תכלת שבה ללבן שבה ומה טעמון דרבנן [במדבר טו לט] וראיתם אותו מן הסמוך לו. ומ"ט דרבי אליעזר וראיתם אותו כדי שיהא ניכר בין הצבועים.

8. ספר העיטור הלכות ציצית

מדצבוע גרים אטו מין כנף אצבוע קפיד ירוק לירוק ולבן ללבן הא בטלית של כל מיני צבועים מצוה להקדים לבן כדקתני בברייתא דמין כנף לבן היא בכל טליתות לפי שרובן וסתמן לבנים ולא קפדו אצביעה אלא כל היכי דליכא לבן כדאמרינן לקמן טלית אין פוטר בה אלא מינה אבל היכא דאיכא לבן קודם בכל הטליתות

9. משנה ברורה על שולחן ערוך אורח חיים הלכות ציצית סימן ט סעיף ה

(טו) מצבע הטלית - משום זה אלי ואנוהו ויש מפרשים משום דבעינן בזה ממין הכנף:
(טז) אף בבגדים צבועים - מ"מ ראוי למדקק לעשות דוקא ד' כנפות או ט"ק לבן כדי שיהיה יצא ידי הכל כשיעשה הציצית לבנים גם משום דכתיב ולבושיה כתלג חיוור [ב"ח] ומה ששפת הבגד כעין תכלת בטליתות שלנו בתר עיקר הבגד אזלינן:

10. מחצית השקל על שולחן ערוך אורח חיים הלכות ציצית סימן ט סעיף ה

ובסימן כ"ד כתב כו'. נתן עוד טעם אחר, מטעם והלכת בדרכיו להדמות אליו יתברך, דאמרינן [ראש השנה יז, ב] ויעבור ה' על פניו, אמר רבי יוחנן אלמלא מקרא כתוב אי אפשר לאומרו, מלמד שנתעטף הקדוש ברוך הוא בטלית כשליח ציבור, ואמר כשיעשו בני לפני כסדר הזה אני מוחל להם. וכתב לבושיה כתלג חיוור, א"כ טליתו כביכול לבן. וטעם האומרים דבעינן מצבע הטלית, משום זה אלי ואנוהו. עיין בב"י [ד"ה וכתב הרמב"ם] ובט"ז [ס"ח ח]:

11. שערי תשובה על שולחן ערוך אורח חיים הלכות ציצית סימן ט סעיף ה

[ד] רק לבנים - עבה"ט וכ' ביש"ש ריש יבמות שאין לעשות טלית גדול מצבע ירוק לכבוד י"ט אלא כאשר נהגו בטלית לבן ואף בטלית קטן יש מקפידין דוקא בלבנים ויש לנהוג שלא לעשות שום תפירה בטלית רק בחוטים לבנים וכן העטרה שעושים למעלה אין לעשות אלא מדבר לבן ע"ש:

12. פסקי תשובות אורח חיים סימן ט

סעי' ה', שר"ע: ו"א שצריך לעשות הציצית מצבע הטלית וכו'. רמ"א: והאשכנזים אין נוהגין לעשות הציצית רק לבנים אף בבגדים צבועים, תרוה"ד. ועוד מובא בשם התרומת הדשן שהיה מעטר טליתו במשי צבוע כחול כהה, זכרון לתכלת, ועד היום נוהגים כן האשכנזים בשפת הטלית בפס שחור (הדומה לתכלת), כמוזכר בפמ"ג (א"א סק"ו) ובמשנ"ב (סקט"ז), והספרדים אין נוהגים בכך, אלא הטלית כולו לבן ללא פסי תכלת ושחור כלל, והוא עפ"י הוראת החיד"א בשם המהרש"ל ועוד גדולים להקפיד על כך, ושכן נכון עפ"י תורת הנסתר כידוע הטעם ליודעי חן לרמוז למדת הרחמים ולטליחה וכפרה, וכמרומו ברבינו בחיי (ס"פ שלח) ובאור החיים (שם) הטוב הרמוז ממין הלבן.

וטלית שנעשה כעין מראה צהוב או אפור מחמת יושן וזיעה אין קפידא בזה, אלא מצד זה אלי ואנוהו נכון להדר שלא ללבוש טלית אשר שינה מראיתו מאד מחמת רוב זיעה או לכלוך,

ואפילו אם ניתז או נשפך על הטלית או הציציות משקה צבוע או דיו וכדו', שאינו יורד ע"י כביסה, אין קפידא בכך מדינא וכשר לברכה ולמצוה, ורק מצד זה אלי ואנוהו נכון להדר על חפץ מצוה שיהיה מכובד ומהודר.

13. פסקי תשובות הערות סימן ט הערה 49

49. בברכ"י שירי ברכה סק"ב, והו"ד בשע"ת סק"ב, וכ"כ בחסד לאלפים (לבעל הפלא יועץ) סק"ג, כה"ח סקט"ו בשם כרם שלמה ועוד. אמנם יש לציין דברי הבן איש חי פ' נח אות ב' שאין קפידא במה שמשימים בשפת הבגד כעין תכלת, ובקיצור של"ה מס' חולין הל' ציצית כותב לחלק בין טלית של חול לטלית של שבת שיהיה כולו לבן, וכן נהג אא"ז זצ"ל, וענינו עפ"י הבה"ט סי' רס"ד סק"ד וכה"ח שם סק"ד בשם פע"ח ואגרא דפרקא אות כ"ח בגודל חשיבות ענין בגדי לבן בשב"ק.

14. Dafyomi.co.il

It is interesting to note that RAV YOSEF SHALOM ELYASHIV shlit'a is quoted (in Kovetz Teshuvos, p. 11) as saying that both of these opinions -- the view of the Shulchan Aruch that one's Tzitzis should be the same color as the garment, and the

view of the Bach that one's Talis (and Tzitzis) should be white like the garment of Hash-m -- would be neglected by putting on what only might be Techeles. If the Techeles is not actually Techeles, then, according to the Shulchan Aruch, the strings are not the same color as the garment, and, according to the Bach, the strings are not all white (see also Insights to Menachos 41:1). (Y. MONTROSE)

15. חזון איש, אורח חיים סימן ג

ה' מ"א ב' טלית חזון איש פוטר בה אלא מינה, פרש"י דשני הוסי' לכן לריבוי להיות מצב הטלית, וכ"ד הר"מ כחש"כ בעור וצ"י סי' ט', ונראה דאין נפקותא בין יש לו תכלת לאין לו תכלת, דהא היכרא דבי מניס איכא ח"ף אם אין הנגב בלבד העניות, ע"כ שמינה הנגב בעיקרו מכוונת התורה שיהא הנגב בלבד העניות, וא"כ אין נפקותא בין היכרא תכלת לליכא תכלת. וכ"מ בר"מ ובטור שכתבו ד"ז צוה"מ, יא"ח ג"מ בין אם הוליות למר או פסחים או מניו של הטלית דכיון דקריא לה לילית הכנף והיינו לבד הכנף הכל בכלל, מיהו דוקא צ"י חזון איש לריבוי בלבד הכנף, אבל אם אין לו תכלת וניסין די' נגב, אין קפידא צ"י הנוספות בלתי לבד והיו, ור"מ מהא דפריך בגמ' מ' א' ולא יהא אלא נגב ואם איתא דכל די חזון איש לריבוי ממין הטלית בלבדן א"כ בסדוק נגב חזון איש לילית וכבר הביא סמ"ג ר"מ ז' לנדות פרש"י דסמ"ג סובר דבהקדמ' דליכא תכלת וארבעתן נגב יש לכל די חזון איש, וא"כ היכא בגמ' דא"ל כלל בלבדן לבד של הטלית, אבל לפרש"י ור"מ ע"כ ל"ל דיש חילוק בין צ"י החזון איש של נגב צ"י החזון איש הנוספים תחת התכלת.

For a fuller summary of the issues, see the Beit Yosef

16. בית יוסף אורח חיים סימן ט

ה וכתב הרמב"ם שצריך לעשות הציצית מצבע הטלית וכו'. בפרק ב' מהלכות ציצית (ה"ח) וכן פירש רש"י בפרק התכלת (מנחות מא:): אהא דתניא טלית אין פוטר בה אלא מינה אם אדומה היא יטיל שני חוטין אדומים ושני חוטין תכלת וכן שאר גוונים והרב מהר"י ן' חביב ז"ל כתב על דברי רבינו כשנדקדק בלשון הרמב"ם לא נמצא בו מה שכתב הרב בשמו ואעתיק פה לשונו אות באות טלית שהיא כולה אדומה או ירוקה או משאר צבעונין עושה חוטי לבן שלה כעין צבעה אם ירוקה ירוקים אם אדומה אדומים היתה כולה תכלת [עושה] לבן שלה משאר צבעונין חוץ מן השחור מפני שנראה כתכלת וכורך על הכל חוט אחד תכלת כדרך שעושה בשאר ציציות שאינם צבועים ע"כ כשנעריך סוף המאמר עם תחלתו יראה לי שעיקר כוונת הרמב"ם להזהיר בטלית שכולה תכלת שלא יהיו הציציות כולם מצבע תכלת או מצבע שחור הדומה לתכלת רק שיהא הלבן שבה לבן כמות שהוא או צבוע ירוק או אדום אמנם בטלית אדומה או ירוקה עושה לבן שבה אם ירצה מאותו צבע עצמו ואם לא צבעו כלל אלא שהניחו לבן כמות שהיה הלא טוב כי לא כיון הרמב"ם באמרו עושה לבן שבה כעין צבעה לומר שצריך דוקא כעין צבעה אלא לומר שרשאי לעשותה כעין צבעה מה שאין רשאי לעשות כן בטלית שכולה תכלת אלא מן ההכרח צריך שיהו בציצית שני גוונים האחד תכלת השני חוטי לבן כמות שהן או צבועים ירוקים או אדומים והרי הרמב"ם כתב בתחלת פרק ראשון לשון זה ענף שעושין על הכנף ממין הלבד הוא הנקרא ציצית וכו' וזה הענף הוא הנקרא לבן מפני שאין אנו מצוין לצבעו ע"כ ואם כוונת הר"מ כמו שהבין ממנו בעל הספר שצריך מן ההכרח לצבוע הציציות מצבע הטלית איך הניח יסוד הרמב"ם שאין אנו מצוין לצבעו ולא נעלם ממני מה שיש לדחות ולתקן זה ועם כל זה כוונתי לומר שאין אנו מוכרחים להבין בדברי הרמב"ם דין זה שיהא מוכרח לעשות הציצית מצבע הטלית ועל כל פנים לא דקדק הרב בעל הספר בהעתיקת כוונת הרמב"ם באמרו בשמו סתם שצריך לעשות הציצית מצבע הטלית שהיה לו לפרש זולת כשיהיה צבע הטלית תכלת כי בודאי יש מקום לטעות בזה למי שלא יעין דין זה בספר הרמב"ם ז"ל. ועתה שאין לנו תכלת העושה טלית תכלת יעשה כל הציציות לבן ולמה לא יעשה כן כשיהיה הטלית ירוק או אדום שיהא כל הציצית לבן ובזה נסכים עם סבורות רבים מהפוסקים שאמרו שאין לחוש שיהא הציצית מצבע הטלית עכ"ל: ולא ידעתי מי דחקו לפרש כן בדברי הרמב"ם בהיות דבריו מבוארים שכיון למה שכתב רבינו בשמו שאילו היתה כוונתו כמו שפירש בו הרב הנזכר הוה ליה להקדים היתה כולה תכלת לבן שלה משאר צבעונין למה שכתב טלית שהיא כולה אדומה או ירוקה וכו' עושה חוטי לבן שלה כעין צבעה ומה שכתב בפרק א' שזה הענף נקרא לבן מפני שאין אנו מצוין לצבעו הדבר ברור שאין אנו מצוים לצבעו תכלת קאמר וכל שאר צבעונין מיקרו בשם לבן וכבר הרגיש הרב עצמו בזה ומפני כך כתב ולא נעלם ממני מה שיש לדחות ולתקן וכיון שכן יש לתמוה אמאי משכן נפשו לחלוק על פירוש רבינו בדברי הרמב"ם מאחר שרש"י סובר כן ושמה משום דסוגיין דעלמא שלא לצבען וגם כי הפוסקים לא כתבו כן טרח להעמיד דבריו כמותם. ומכל מקום מה שכתב שלא דקדק בעל הספר באמרו בשם הרמב"ם סתם שצריך לעשות הציצית מצבע הטלית שהוה ליה לפרש זולת כשיהיה צבע הטלית תכלת לעניות דעתי נראה שיהא דקדק בעל הספר דעד כאן לא קאמר הרמב"ם אלא בזמן שהיה תכלת נוהג כדי שלא יהא נראה שלא הטיל לבן אלא תכלת לבד אבל האידנא דאין לנו תכלת אין חילוק בין צבע תכלת לשאר צבעונין והילכך טלית שכולה תכלת מטיל לה ציציות תכלת ושפיר דמי ואדרבא צריך הוא לעשות כן כדי שיהא הציצית מצבע הטלית כן נראה לי: והתוספות (שם ד"ה אין) הקשו על פירוש רש"י מדאמרין בריש ההוא פירקא (לח:): מידי ציבעא גרים ותיירצו דשמה משום זה אלי ואנוהו הוי והראב"ד (פ"ב ה"ח) תירץ בענין אחר ונראה מדבריו שגם הוא סובר שצריך לעשות הציצית מצבע הטלית. אבל סמ"ג (עשין כו קט.) כתב דמדמקשי בגמרא (מ.) גבי סדין בציצית לא יהא אלא לבן יש ללמוד שהמטיל ציציות צבועים בטלית לבן אין לחוש דהא משמע שאינו חושש בצבע ועוד אומר בפרק התכלת מידי ציבעא גרים ורש"י שפירש גבי טלית אין פוטר בה אלא מינה במין הצבע לא דק עכ"ל וכתבוהו הגהות מיימוניות בפרק ג' (אות ו). וכתב רבינו הגדול מהר"י אבוהב ז"ל שמצא בתשובת הרשב"א (ח"ג סי' רפ) שכתב על דין זה לא ראיתי לאחד מרבתי שחששו לזה כלל וכן נראה לי ע"כ. וגם בתרומת הדשן סימן מ"ו כתב דלא נהגינן האידנא בשום מקום רק בציציות שהם לבנים ולא צבועים ואפילו בטלית קטן שהוא ממני צבעים לא ראיתי מימי אחד שהיה מצוין רק בציצית לבן ולא צבוע. ורבינו הגדול מהר"י אבוהב ז"ל כתב בשם בעל העיטור (שער ב' ח"ב) שציציות של לבן קודמין לכל הצבעונים באיזה צבע שיהיה הטלית שכשאמרו מין כנף שיהיה הציצית במין הכנף סתם טליתות שלהם היו לבנים אבל אם אין לבן אז צריך שיהיה הציצית מצבע הטלית ומכל מקום כיון דהרמב"ם ורש"י סוברים שצריך שיהיה מצבע הטלית וגם התוספות והראב"ד נראה שאינם חולקין נכון ליזהר בדבר וכן ראיתי המדקדקים נוהגים לעשות הציצית מצבע הטלית: